

Dialog om brukarenkät och förbättringar i det individuella tillsynsarbetet

Dialogmöte med Skolinspektionen och BEO – möte 2

2019-06-25

Skolinspektionens instruktion

Uppgifter

1 § Statens skolinspektion ska genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö.

Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna.

Inom ramen för detta ska myndigheten främja en stärkt likvärdighet mellan skolor och mellan förskolor.

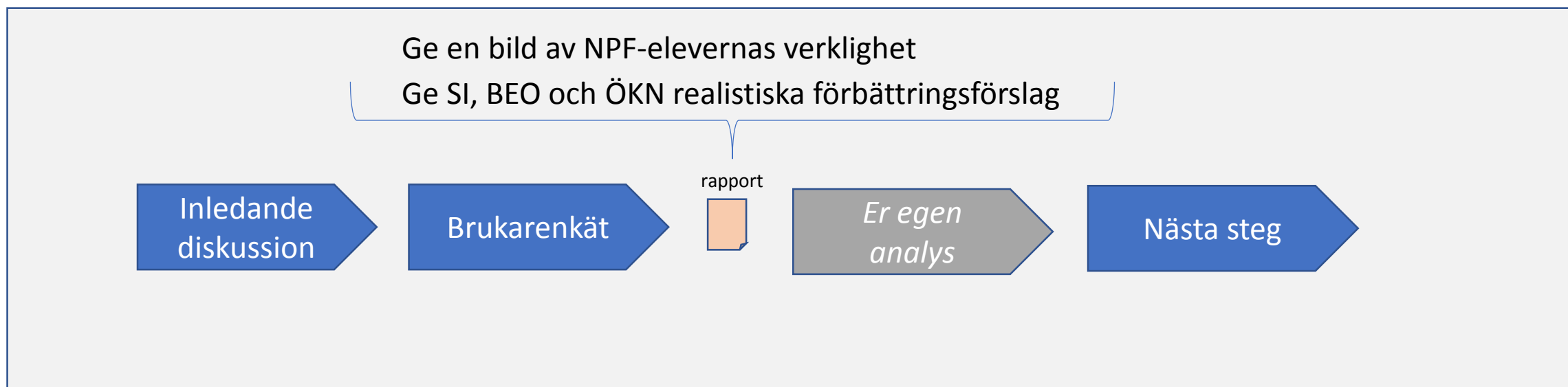
Agenda 25 juni 2019

- **Introduktion**
- Jämförelse mellan regelbunden och individuell tillsyn
- Konsekvenser av bristande individuell tillsyn
- Förbättringsförslag - diskussion
- Nästa steg

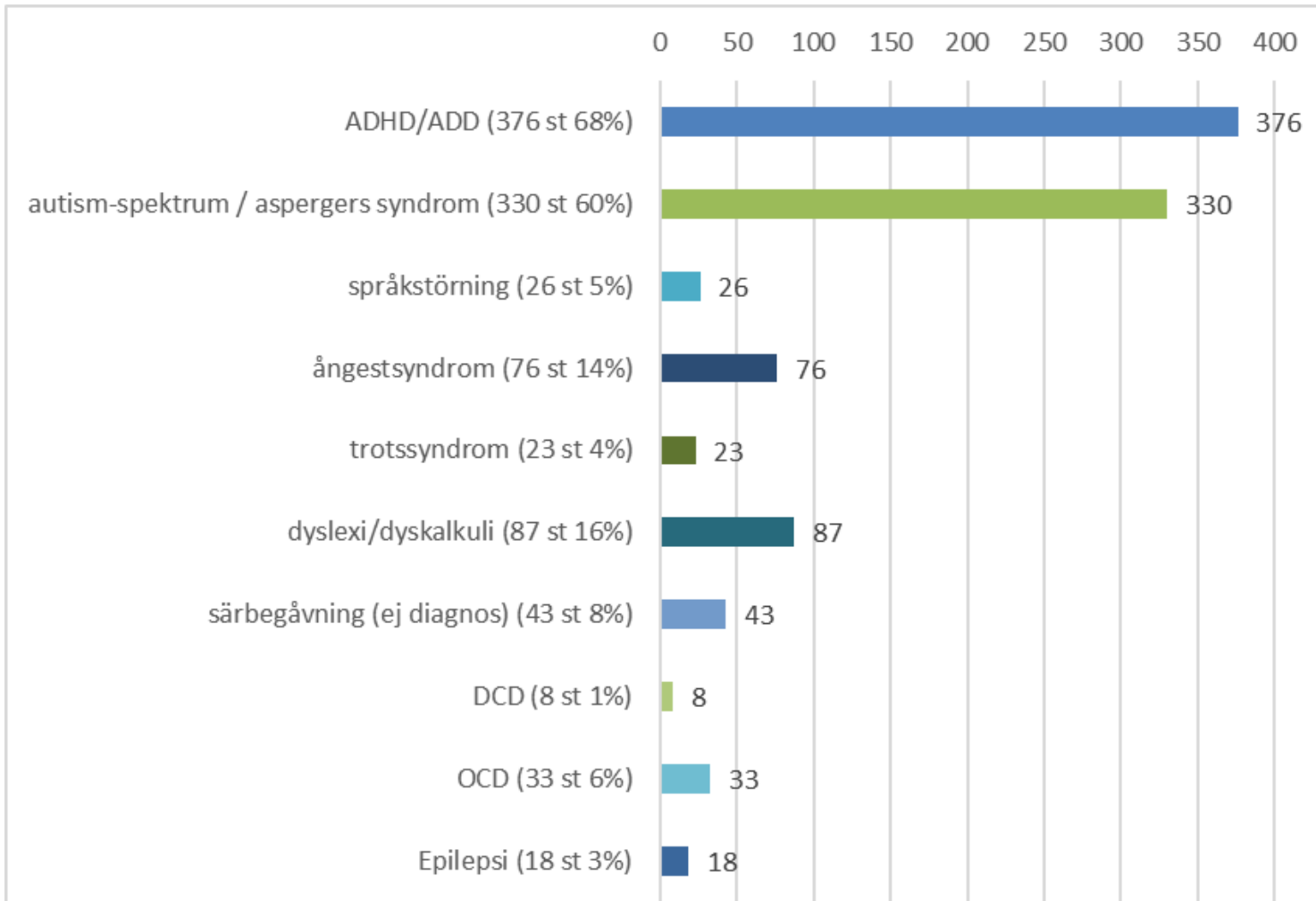

Bakgrund

- Vi har påtalat att NPF-elever är en väldigt utsatt grupp
- Vi har genomfört en brukarenkät samt analyserat SI:s metodstöd
- Vi har skrivit en rapport baserat på vår analys

Bakgrund – målgruppen (NPF-eleverna)

Brükarenkätens resultat baseras på 550 svar från föräldrar i Barn i Behov, Attention, Elevens rätt och Talknuten Afasiförbundet mfl.

Agenda 25 juni 2019

- Introduktion
- Jämförelse mellan regelbunden och individuell tillsyn
- Konsekvenser av bristande individuell tillsyn
- Förbättringsförslag
- Nästa steg

Tillsynsmyndighetens uppdrag

Statens skolinspektion ska genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö.

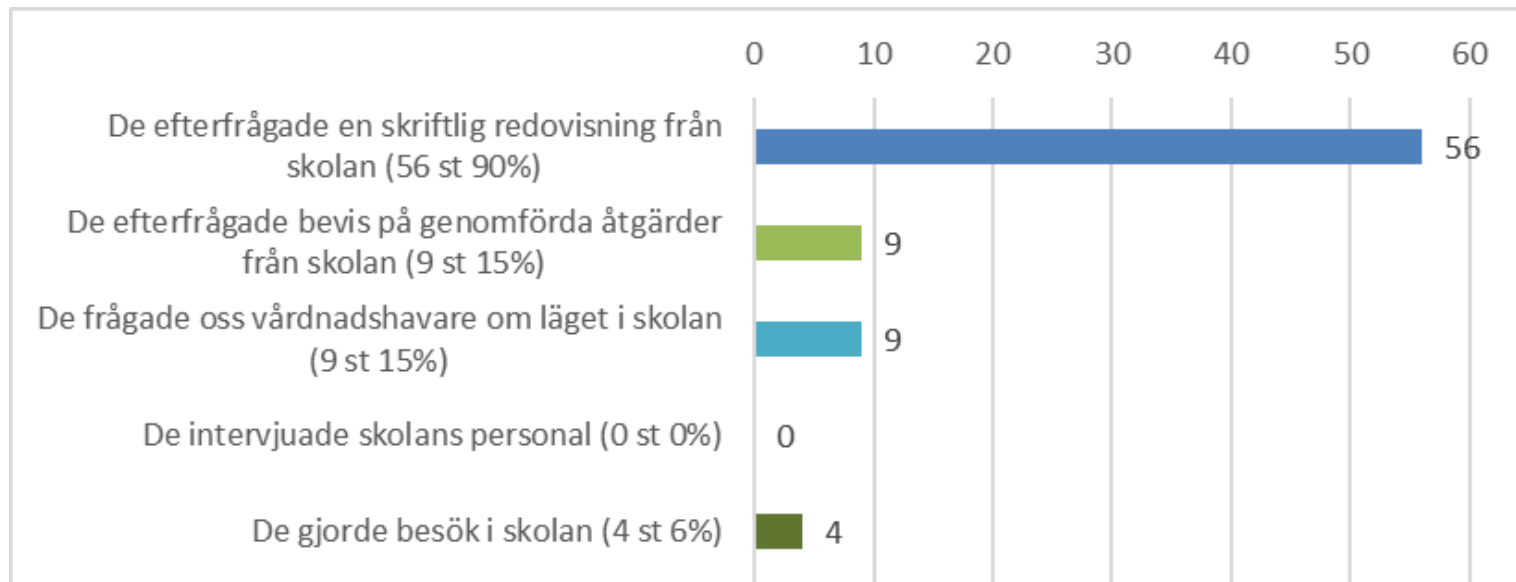
Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna.

Inom ramen för detta ska myndigheten främja en stärkt likvärdighet mellan skolor och mellan förskolor.

Jämförelse regelbunden och individuell tillsyn

Frågeställning enligt Riksrevisionens granskning	Riksrevisionens kritik	Observationer rörande individtillsynen
1. Kontrollerar uppföljningen att bristerna är avhjälpna?	”Skolinspektionen avslutar många ärenden enbart utifrån huvudmannens skriftliga redovisning, trots att det då kan vara svårt att avgöra om en brist verkligen har avhjälpas. Huvudmännens skriftliga redovisning redogör sällan för resultatet av de åtgärder som vidtagits, och det är ovanligt att Skolinspektionen inhämtar sådan information när man inte genomför uppföljningsbesök. En av de vanligaste bristerna som Skolinspektionen identifierar gäller trygghet och studiero. I mer än hälften av dessa fall gör Skolinspektionen inget uppföljningsbesök utan avslutar ärendet enbart utifrån huvudmannens skriftliga redovisning.”	SI utreder sällan individärenden på ett objektivt sätt, utan värderar ofta utsagor från huvudmännen högre än vårdnadshavarnas utsagor (motstridiga utsagor utreds inte). SI kontrollerar sällan att fattade beslut verkligen är införda i verksamheten. SI följer sällan upp individärenden, dvs vårdnads-havaren kontaktas sällan för att se om det blivit bättre. SI lägger ned anmälningar om barnet inte längre går kvar på skolan. • Skolan kan ha brutit mot skollagen upprepade gånger, vilket tvingar föräldrarna beslutat att sätta barnet i en annan skola för att rädda situationen. Men då läggs utredningen ned med motiveringen att barnet inte längre går kvar i den aktuella skolan, vilket gör att bristerna aldrig åtgärdas.

SI utreder inte individärenden på ett objektivt sätt

Enkätfråga: Hur följde Skolinspektionen upp att beslutet hade genomförts?

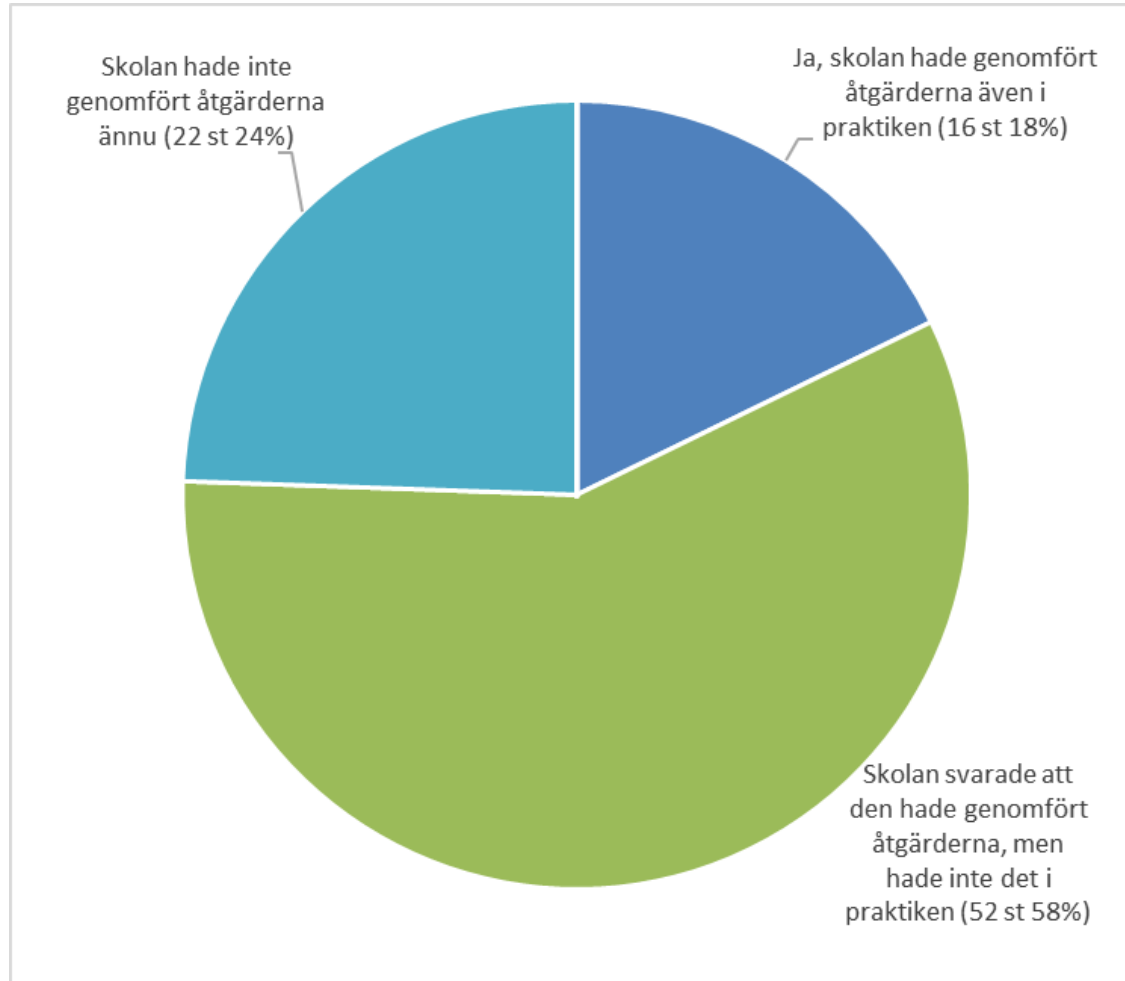
”Vi utgår från att de parter vi har kontakt med i ett ärende och de handlingar vi får ta del av under en utredning är sanningsenliga.”

Skolinspektionen

”Allt sker skriftligt vilket gör att om skolan är bra på att utforma åtgärder skriftligt kan det tolkas som att allt är åtgärdat. När skolan åtgärdat avskrivs ärendet och ingen mer uppföljning sker vilket kan leda till att skolan endast skärper till sig tills SI är nöjda. Dåligt med uppföljning från SI och mycket ansvar på föräldrar att behöva anmäla om skolan inte fungerar.”

Förälder till barn med autism, 19 år

SI kontrollerar inte att fattade beslut är införda

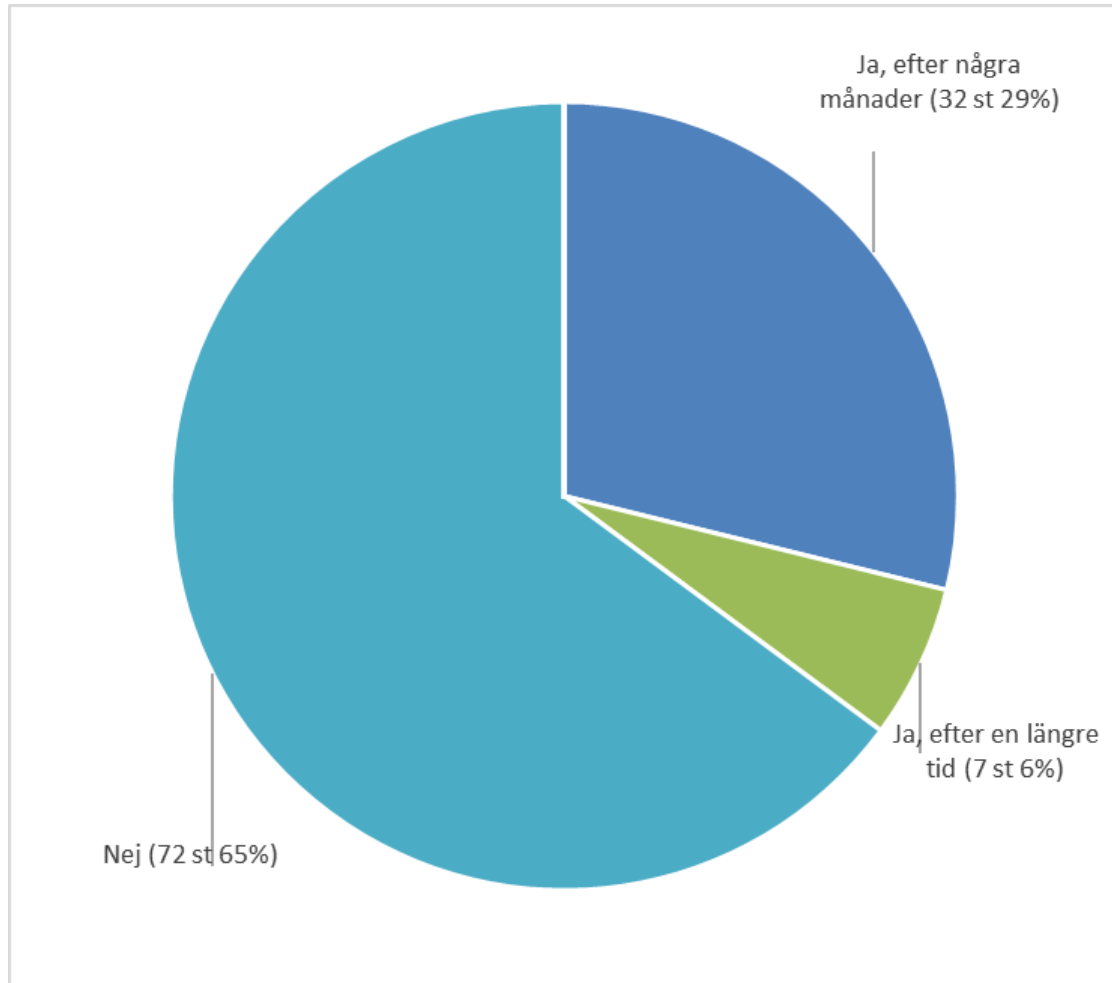

Enkätfråga: Hade skolan genomfört de åtgärder som skolinspektionen beslutat?

”Högst oklart om SI gjorde någon uppföljning om de bristande rutinerna/dokumentationen. Det kändes lite oseriöst att SI inte besöker anmäld skola eller återkopplar vilken kontakt de haft med skolan och hur bristerna utretts. I vårt fall var det helt uppenbart att rektorn ljög om vissa saker då han i samma skrivelse till SI kom med två helt olika versioner i ett och samma brev. Vilket jag försökte uppmärksamma SI på. Ångrar inte anmälan på något sätt men processen känns inte helt rättssäker och SIs arbetssätt känns inte helt transparent och förtroendeingivande.”

Förälder till barn med autism och ADHD, årkurs 3.

SI följer inte upp individärenden

”Jag tycker skolinspektionen är högst försiktiga i sin kritiska granskning. Dom utgår inte från barnets perspektiv i läromiljön utan mer från det vuxnas perspektiv och skolan är duktiga på att dölja sina brister, genom att låta SI intervjuva ’nöjda’ elever, vårdnadshavare och pedagoger.”

Förälder till barn med autism och ADHD, årkurs 8.

Enkätfråga: Följde Skolinspektionen upp anmälan en tid efter att de fattat beslut?

Riksrevisionens ståndpunkt

Riksrevisionen har sedan tidigare sett tecken på att Skolinspektionens uppföljningar varit mer fokuserade på om skolorna har tagit fram åtgärdsplaner än om faktiska åtgärder verkligen har genomförts och fått avsedd verkan.

– *”För att tillsynen ska fungera som det är tänkt är det lika viktigt att säkerställa att bristerna åtgärdas som det är att upptäcka dem från början”*, säger riksrevisor Helena Lindberg.

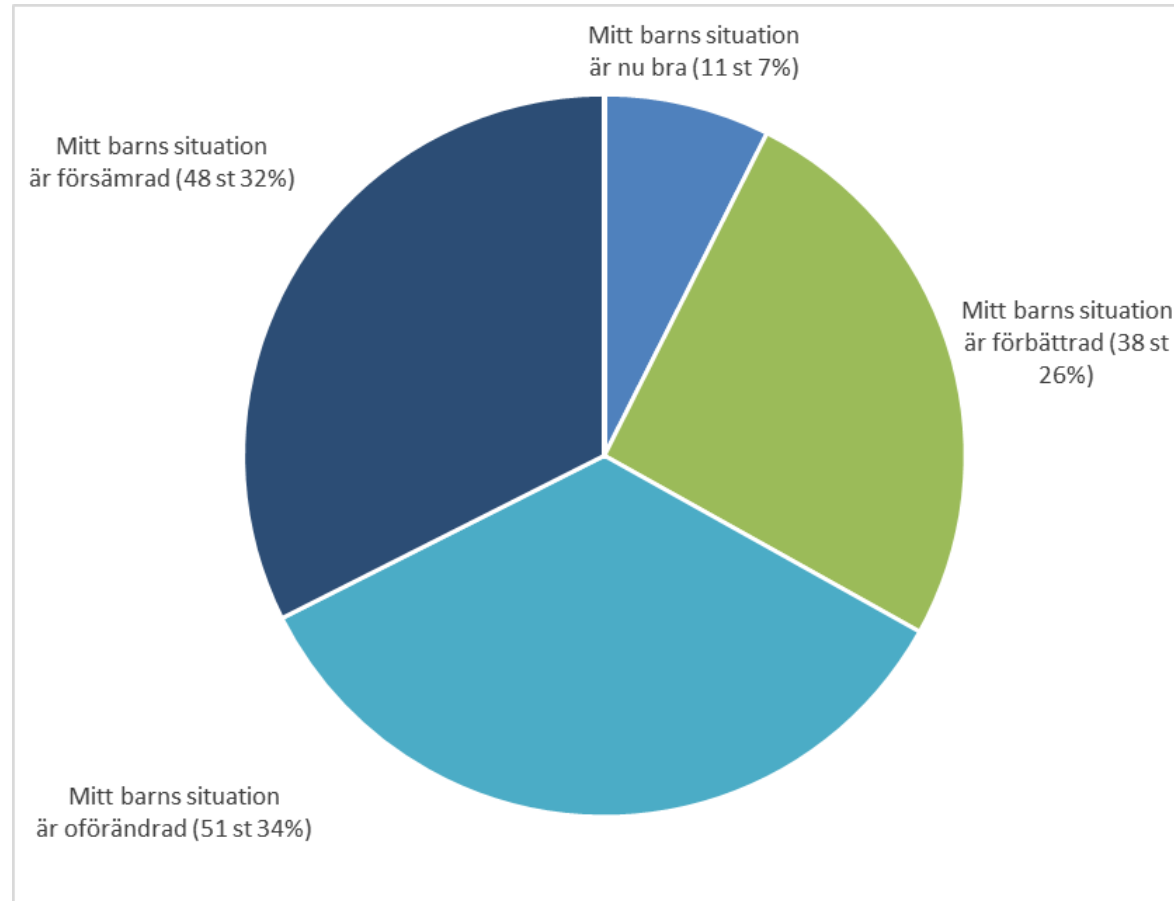
Jämförelse regelbunden och individuell tillsyn (övriga punkter)

Frågeställning enligt Riksrevisionens granskning	Riksrevisionens kritik
2. Genomförs och redovisas uppföljningen på ett transparent sätt, dvs framgår det för en utomstående läsare på vilka grunder besluten är fattade?	”I många fall motiverar inte Skolinspektionen beslutet att avsluta ett uppföljningsärende, och det framgår sällan hur man har bedömt att bristerna är avhjälpna. Eftersom det också är ovanligt att huvudmannen redovisar resultatet av de åtgärder som vidtagits är det ofta svårt för en utomstående att förstå på vilka grunder ett ärende har avslutats. Inom Skolinspektionen finns det inte någon samsyn om hur motiveringar ska skrivas i beslut om avslut.”
3. Genomförs uppföljningen skyndsamt, dvs inom den uppsatta tidsramen på tre månader?	”Enligt Skolinspektionens riktlinjer ska uppföljningsbeslut inte tas på underlag som är äldre än tre månader, men detta görs ändå i ungefär en tredjedel av de ärenden som det finns tillgänglig statistik på. I vissa fall tar det mycket lång tid från det att en redovisning har lämnats in till det att Skolinspektionen gör ett besök alternativt fattar ett beslut. De inledande tillsynerna tidsbestäms på ett tidigt stadium och planeras in i inspektorernas kalendrar. Däremot är det få enheter som har en systematisk modell för att planera in uppföljningarna, utan de får utföras när det finns tid vid sidan av allt annat som inspektörerna ska hantera.”
4. Genomförs uppföljningen likvärdigt, dvs spelar det någon roll vilken avdelning som genomför uppföljningen.	”Regelbunden tillsyn och uppföljning av tillsynsbeslut bedrivs vid Skolinspektionens samtliga regionala avdelningar. Riksrevisionens bedömning är att likvärdigheten mellan avdelningarna brister. Det finns skillnader när det gäller hur ambitiöst avdelningarna planerar och lägger upp sina uppföljningar, och hur ofta inspektörerna åker ut på uppföljningsbesök. Sammantaget kan dessa faktorer påverka utfallet av en uppföljning. Dessutom finns det stora skillnader i handläggningstider och i vilken utsträckning avslutsbeslut motiveras.”

Agenda 25 juni 2019

- Introduktion
- Jämförelse mellan regelbunden och individuell tillsyn
- Konsekvenser av bristande individuell tillsyn
- Förbättringsförslag
- Nästa steg

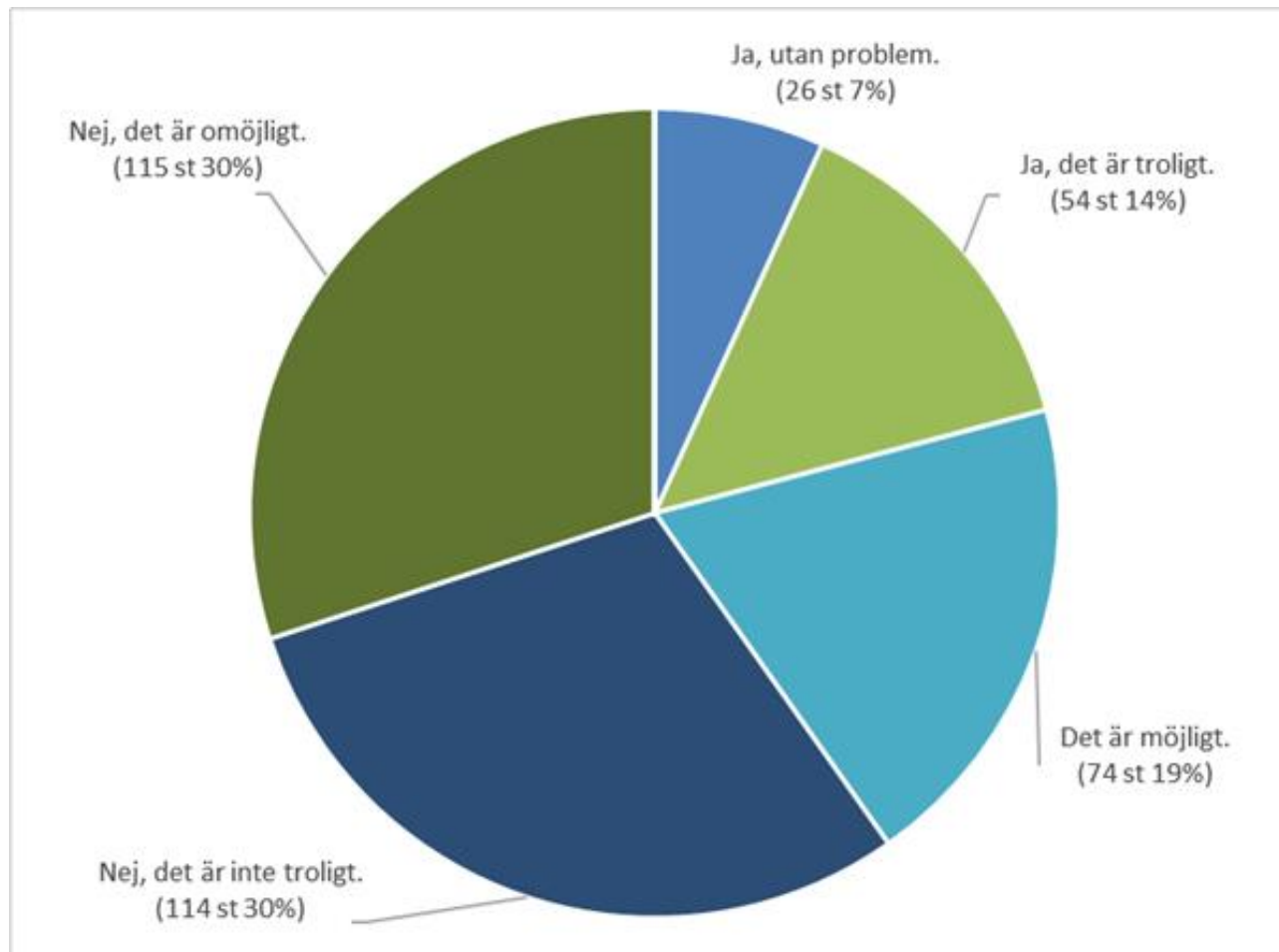
Skolsituationen för NPF-eleverna blir inte bättre trots upprepade anmälningar

Enkätfråga: Har dina anmälningar resulterat i att ditt barns situation förbättrats?

Konsekvens av bristande tillsyn, del 1

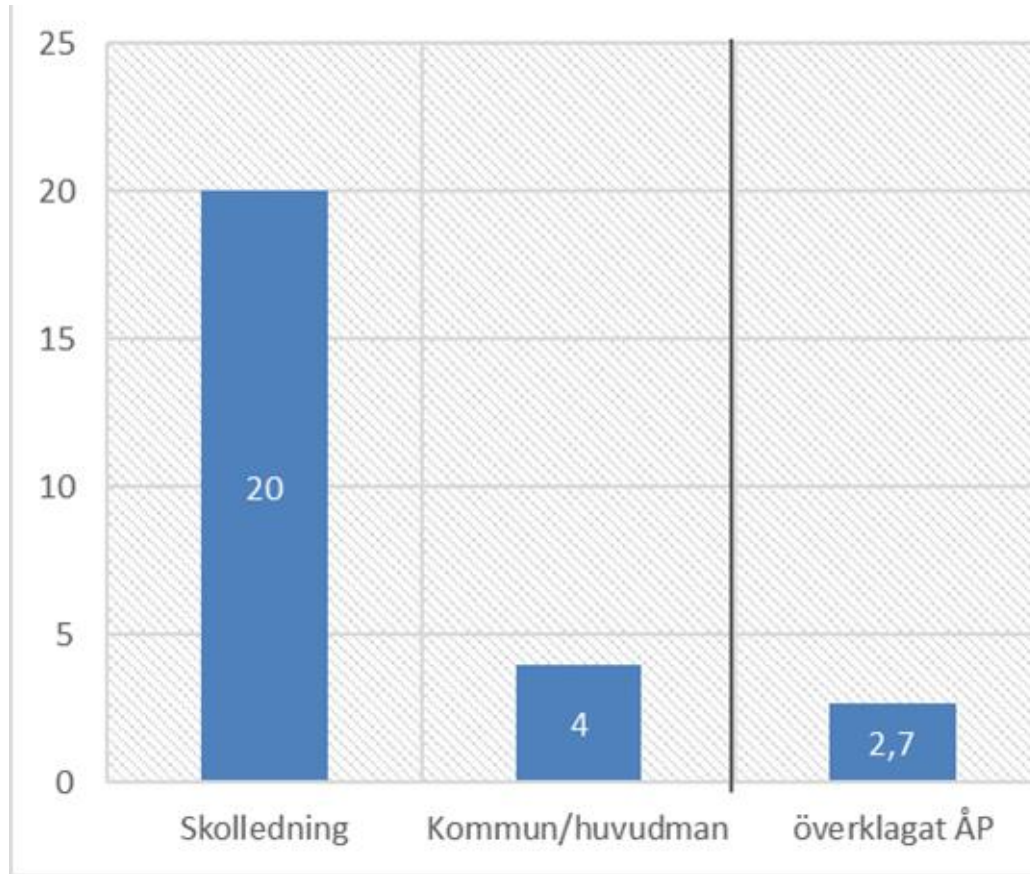
NPF-eleverna når inte kunskapsmålen

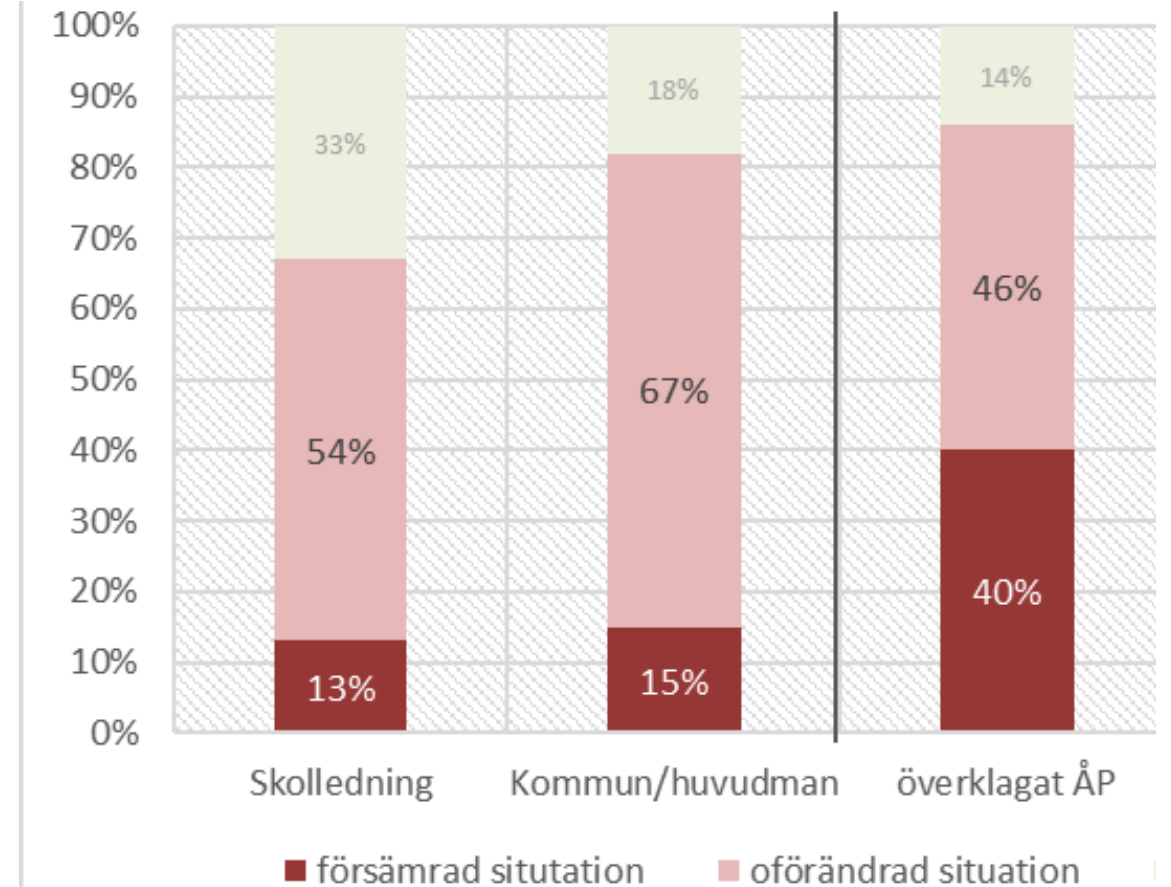
Enkätfråga: Med nuvarande särskilda stöd kommer mitt barn klara grundläggande gymnasiebehörighet.

Konsekvens av bristande tillsyn, del 2

Skola och huvudman lyssnar inte på NPF-elevens behov

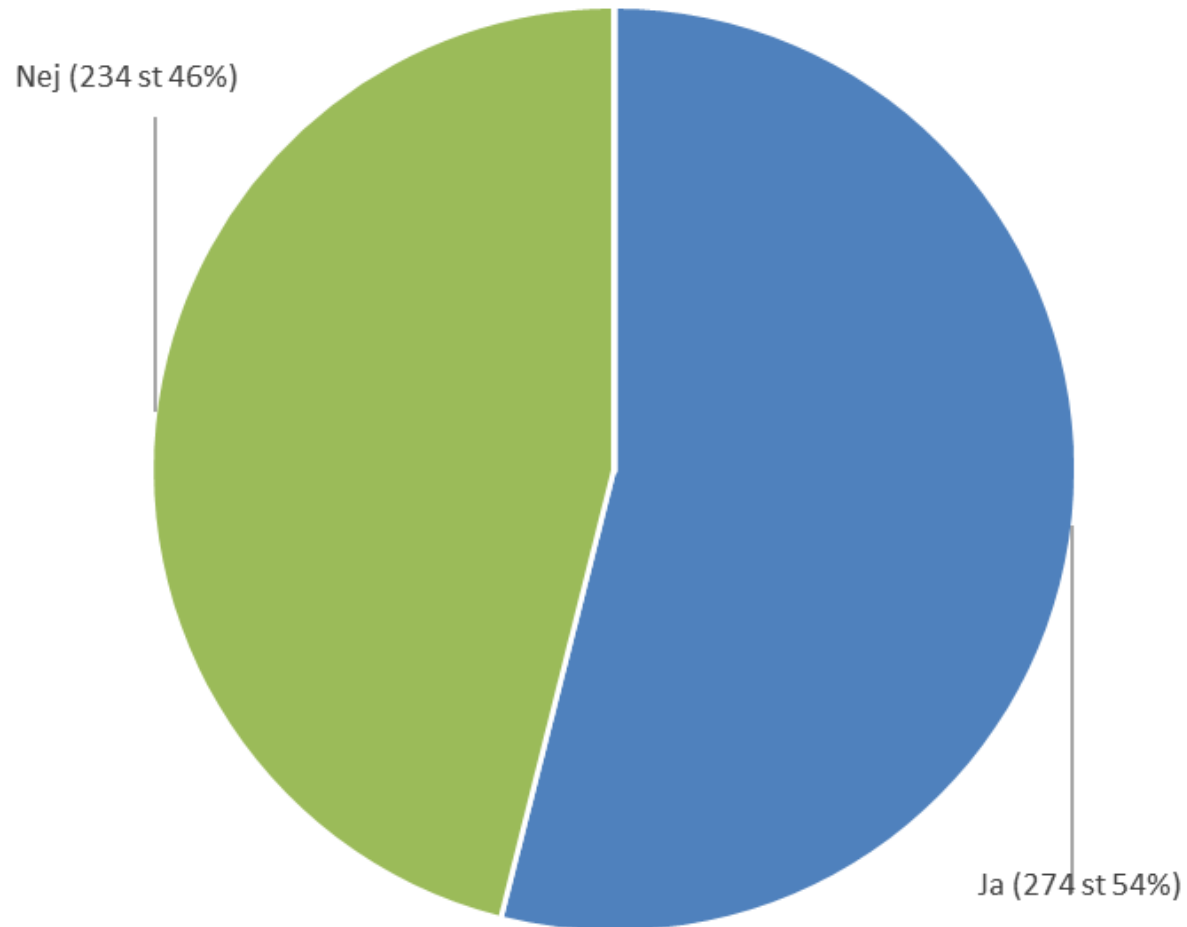
Enkätanalys: Hur många gånger har ni överklagat/anmält?

Enkätanalys: Hur har klagomålet/anmälan påverkat ert barns situation?

Konsekvens av bristande tillsyn, del 3

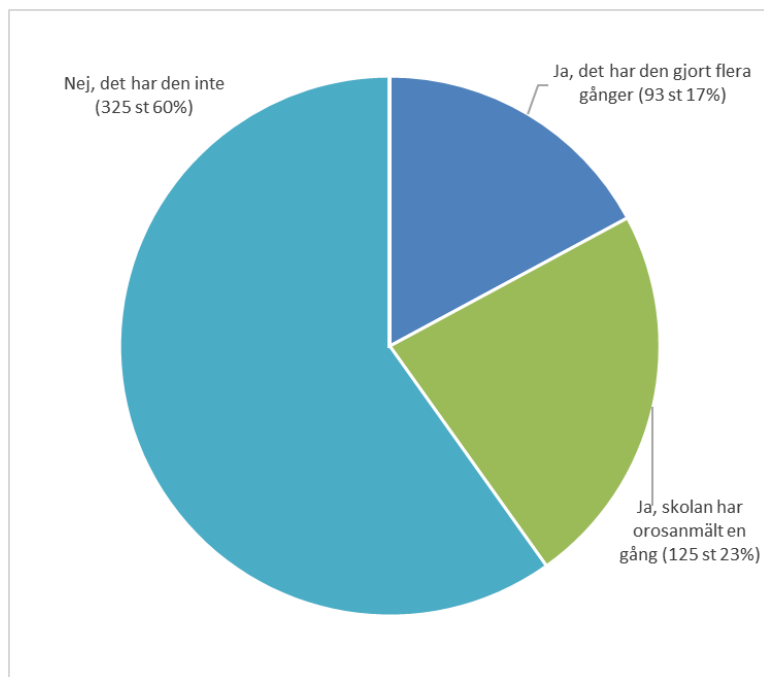
NPF-eleverna far illa

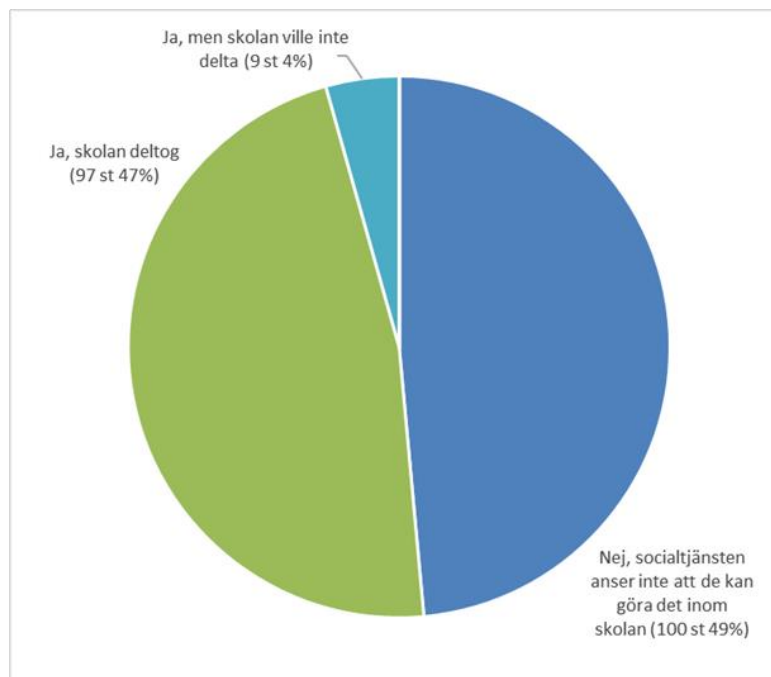
*Enkätfråga: Har ditt barn fått/får
behandling för sin psykiska hälsa?*

Konsekvens av bristande tillsyn, del 4

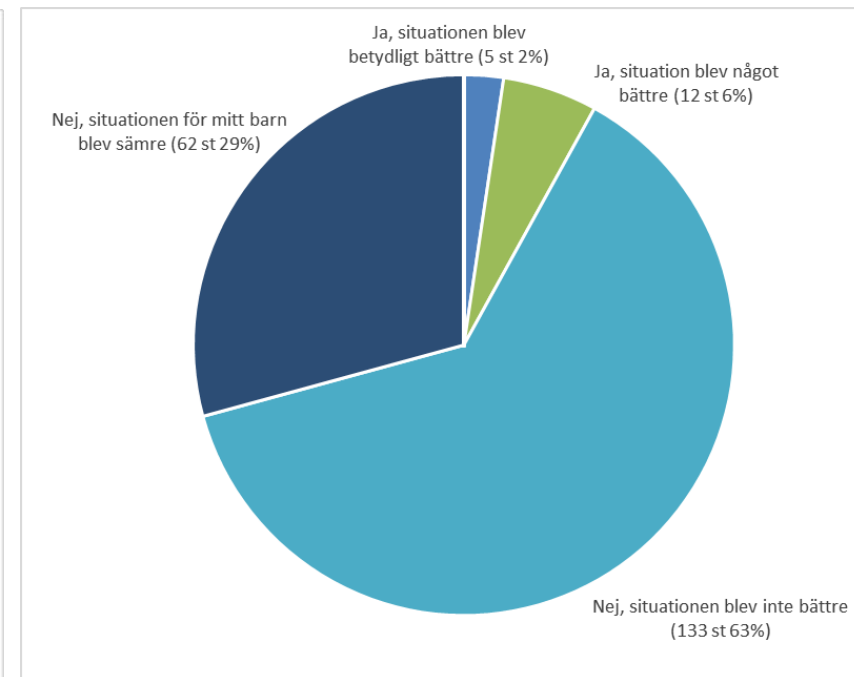
Skolorna lägger över ansvaret på föräldrarna (orosanmälningar)

Enkätfråga: Har skolan gjort en orosanmälan av er familj till socialtjänsten?

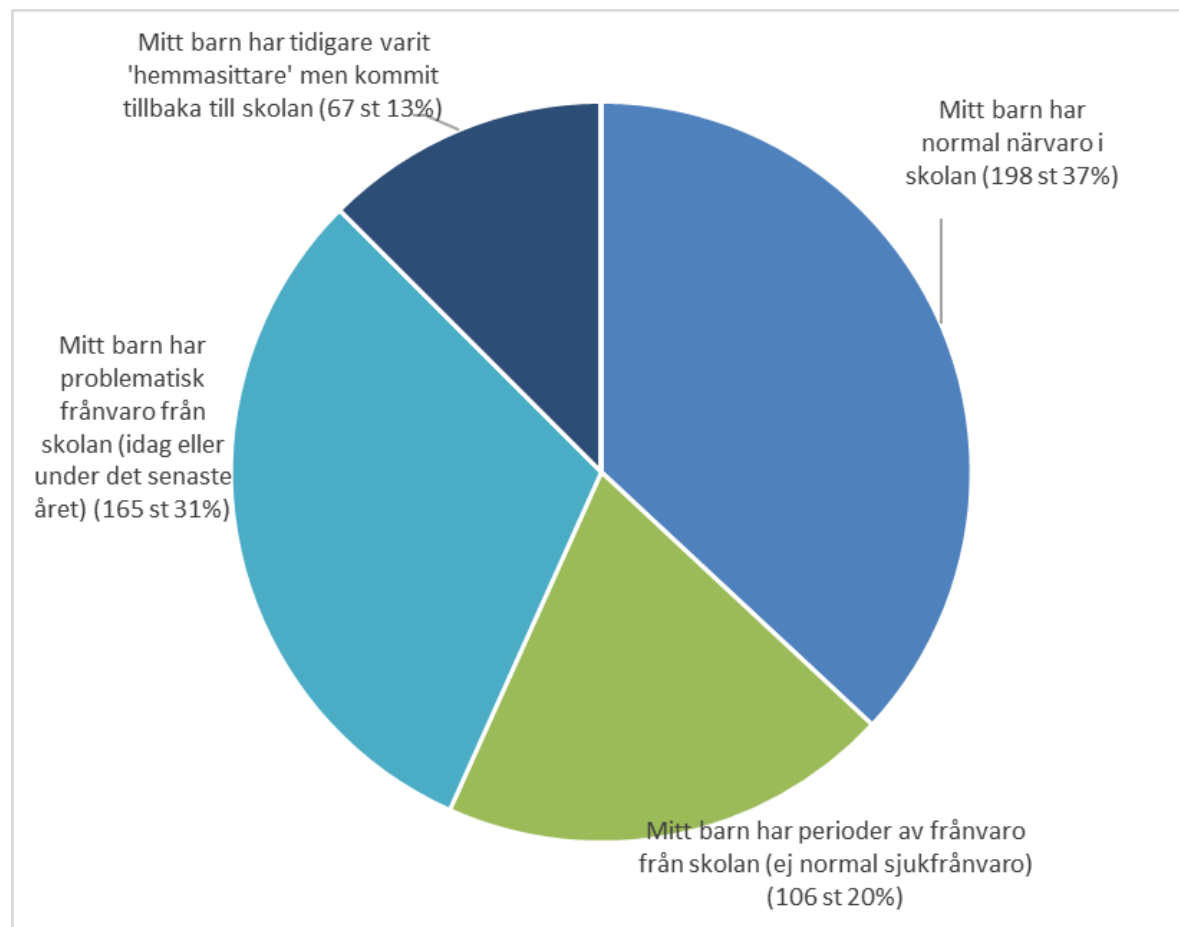
Enkätfråga: Kallade socialtjänsten till gemensamt möte med skolan?

Enkätfråga: Ledde orosanmälan till en bättre situation för ert barn?

Konsekvens av bristande tillsyn, del 5

NPF-eleverna hamnar i problematisk skolfrånvaro

Enkätfråga: Hur är ert barns närvaro i skolan?

"Han var till slut bara 25 % i kommunala skolan. Då valde vi att flytta till en annan kommun där han idag går i privat anpassad skola med lärare som har kunskap om hur det är med barn som har autism. Jag bytte jobb i och med att vi flyttade och kan idag jobba. Var inte möjligt tidigare, var tvungen att ta hand om barnet som mår så dåligt av den vanliga skolans miljö.

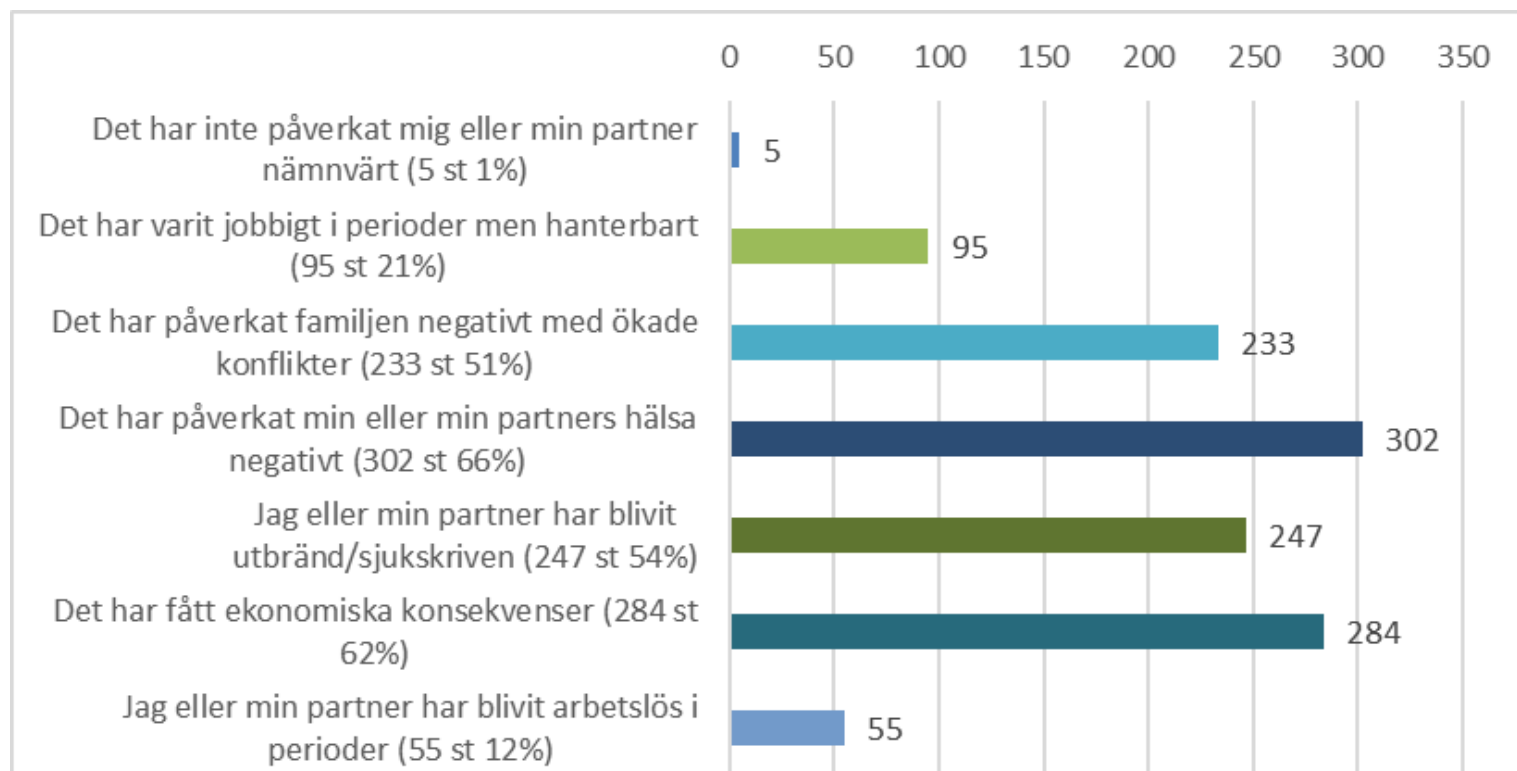
Förälder till barn med autism, 17 år

"I åk 1 var han hemma, mycket mycket illa där. I slutet av höstterminen i åk 4 gick han 4 dagar i veckan. Övrig tid har vi haft "återhämtningsdagar" när han varit utmattad. Gissningsvis i genomsnitt ca 3 dagar per månad."

Förälder till barn med ADHD, 19 år

Konsekvens av bristande tillsyn, del 6

Föräldrarna far illa

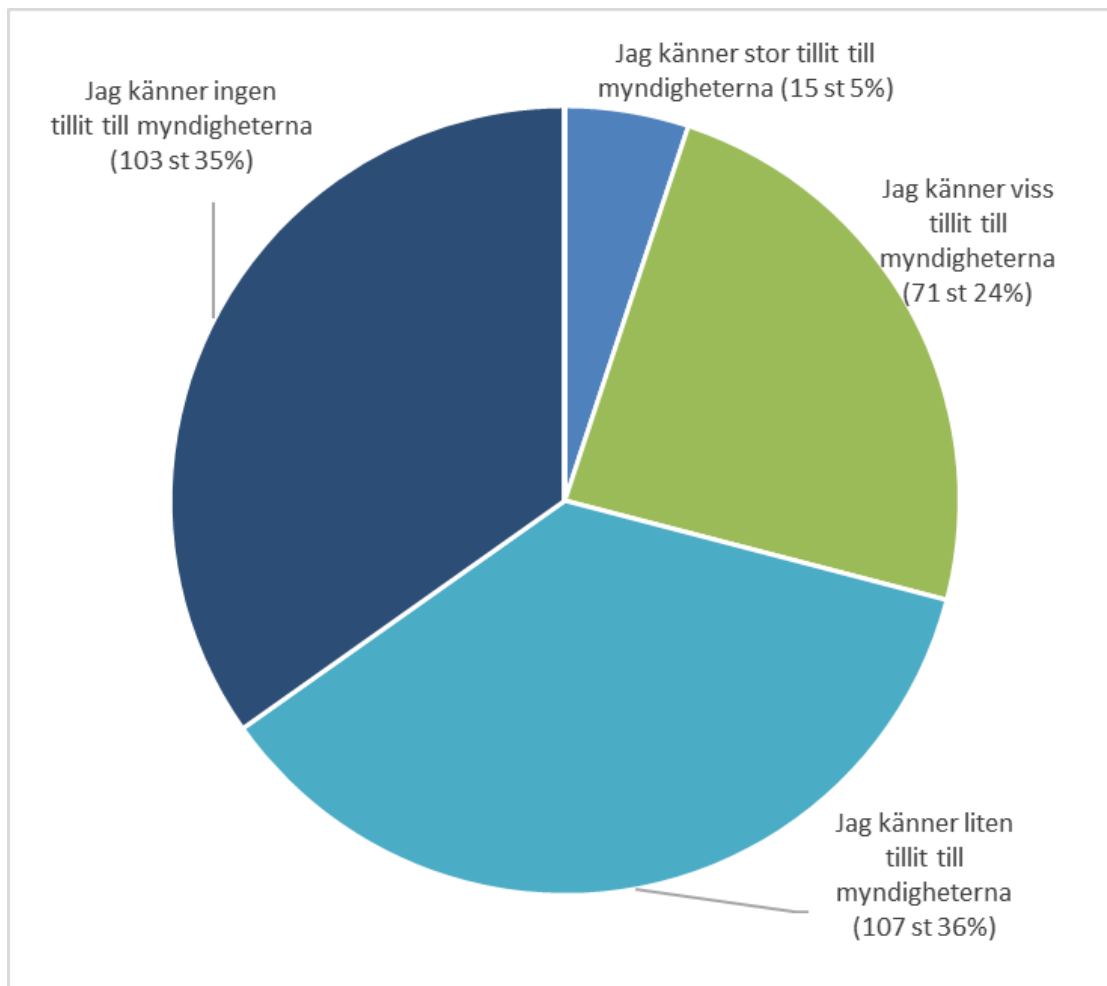
”Det har varit oerhört jobbigt och energikrävande och helt klart påverkat ork och hälsa på ett negativt sätt. Blev sjukskriven en kortare tid på grund av utmattningssymtom. Otroligt tärande att hela tiden behöva kämpa mot skolan för att mitt barn ska få rätt förutsättningar i skolan.”

Förälder till barn med ADHD och autism, 9 år

Enkätfråga: Hur har arbetet att se till att ditt barn har en bra skolgång påverkat dig själv?

Konsekvens av bristande tillsyn, del 7

Målgruppens förtroende för tillsynsmyndigheterna är lågt

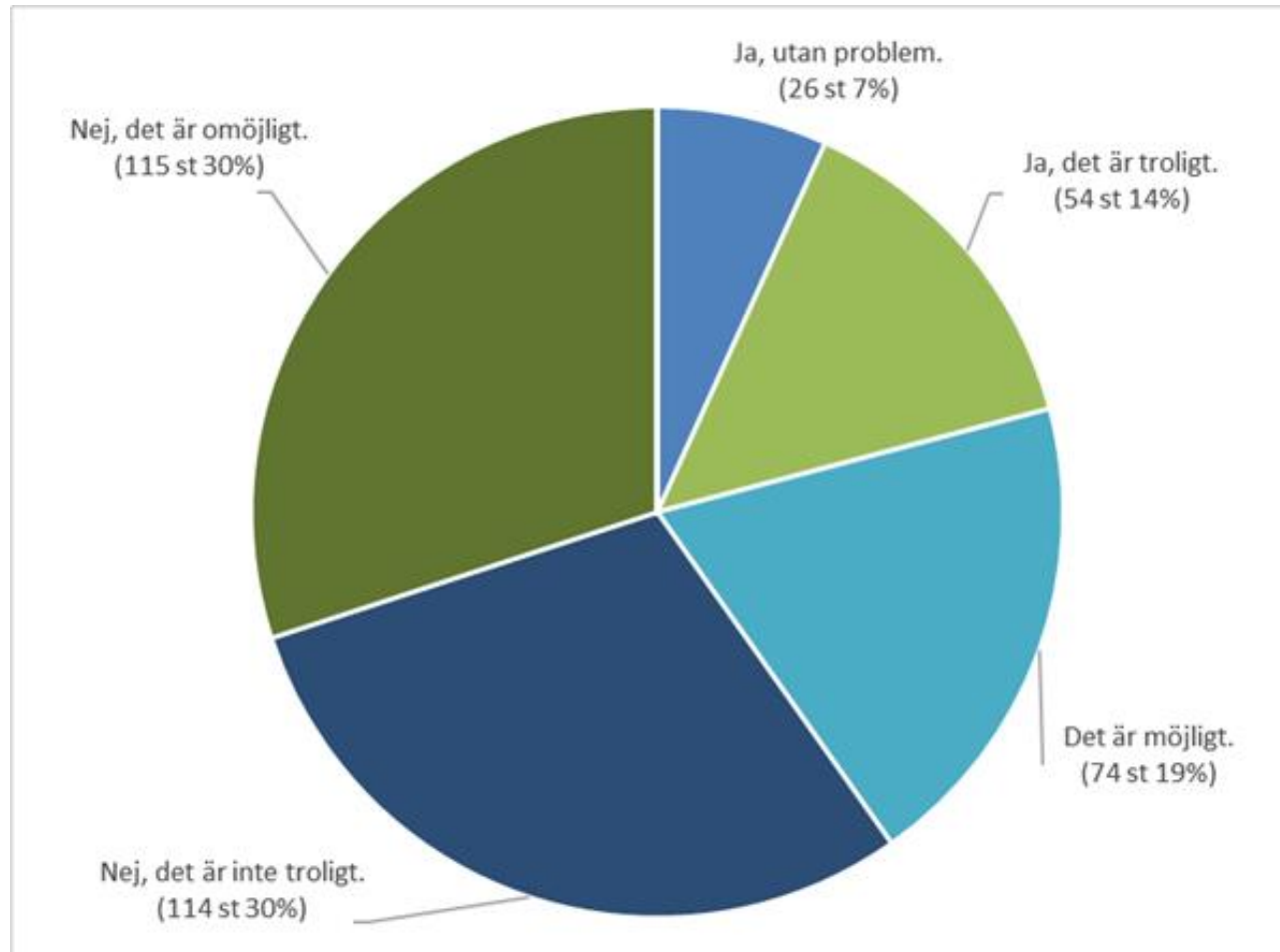

Enkätfråga: Känner du tillit till SI/BEO/ÖKNs förmåga att se till ditt barns bästa?

”SI ville inte ta hänsyn till dokumentationen jag skickat, utan tog skolans parti. Rektor har gjort ett åtgärdsprogram som halverat barnets skolgång, efter anmälan.”
Förälder till barn med ADHD, åk 8

Konsekvens av bristande tillsyn, del 8

Barnen når inte kunskapsmålen

Figur 2. Enkätfråga: Med nuvarande särskilda stöd kommer mitt barn klara grundläggande gymnasiebehörighet.

Konsekvens av bristande tillsyn, del 9

Agenda 25 juni 2019

- Introduktion
- Jämförelse mellan regelbunden och individuell tillsyn
- Konsekvenser av bristande individuell tillsyn
- Förbättringsförslag
- Nästa steg

Brister i tillsynen och förslag på åtgärder

Brist i tillsyn	Förbättringsförslag
A. SI uppfyller inte utredningsansvaret objektivt	Uppfyll utredningsansvaret objektivt utan preferens för huvudmannens version
B. Försvagad kontroll av genomförda beslut	Förstärk kontrollen med obligatorisk kontakt med vårdnadshavare
C. Tillsyn i individärenden sker utan tillräcklig kontext	Titta på skolans historiska beteende, inte bara "barnets nuvarande situation"
D. Felaktig tillämpning av orosanmälningar	Uppdatera intern rutin att följa socialstyrelsens allmänna råd
E. Smala förelägganden kommer inte andra elever till gagn	Undersök elevens omgivning och förelägg förbättringar för alla berörda elever
F. Svag huvudmannatillsyn missar väsentliga förutsättningar	Granska att huvudman ger budgetmässiga förutsättningar så skollagen kan följas
G. Ej fastställda föreläggande-kriterier motverkar likvärdig tillsyn	Fastställ likvärdiga kriterier för tillsynsåtgärder

A. SI uppfyller inte utredningsansvaret objektivt

Beskrivning av brist

Skolinspektionen värderar ofta utsagor från huvudmännen högre än vårdnadshavarnas utsagor, och utreder inte objektivt motstridiga utsagor, utan värderar i praktiken huvudmannens utsaga som sann. SI uttrycker detta ofta på sätt liknande detta: "Vi utgår från att de parter vi har kontakt med i ett ärende och de handlingar vi får ta del av under en utredning är sanningsenliga." Dessutom anser SI inte heller att vårdnadshavaren är "part" i enlighet med förvaltningslagen, vilket ytterligare försvagar barnets ställning i utredningen av ärendet.

Förbättringsförslag

- Uppfyll utredningsansvaret objektivt utan preferens för huvudmannens version

SI behöver aktivt uppfylla sitt utredningsansvar som granskande tillsynsmyndighet, och inte förfördela eleven till förmån för den starkare huvudmannaparten. Vid bevisvärdering behöver SI hantera de fall där motsägelser mellan parternas utsagor förekommer, och SI behöver införskaffa dokumentation som objektivt avgör frågan. Som tillsynsmyndighet har SI utredningsbördan i dessa situationer, något som SI inte uppfyller idag.

B. Försvagad kontroll av genomförda beslut

Beskrivning av brist

Brister i NPF-elevens miljö kvarstår även efter att tillsynsmyndigheten tagit beslut i anmälningsärenden. Eftersom SI sällan kontaktar vårdnadshavaren vid uppföljning av tillsynsärenden så får SI inte information om dessa brister. SI genomföra sällan andra kontrollåtgärder än att ta in skriftliga utsagor från huvudmannen, för att kontrollera om de påstådda åtgärderna genomförts eller inte.

Förbättringsförslag - Förstärk kontrollen med obligatorisk kontakt med vårdnadshavare

SI bör väsentligt öka uppföljningen av effekter efter beslut när det gäller fall med NPF-elever. Det borde vara obligatoriskt att ha en kontakt med vårdnadshavarna samt även att följa upp elevens kunskapsresultat efter en viss tid. Frågan ska ställas om särskilt stöd ges i en sådan omfattning att eleven kan nå upp till betyget godkänt. Om skolan fortfarande brister ska det gamla ärendet öppnas, och detta ses som en försvårande omständighet som kan medföra vitesåtgärd.

C. Tillsyn i individärenden sker utan tillräcklig kontext

Beskrivning av brist

SI beskriver i sitt metodstöd att granskning i individärenden avgränsas så att "anmälningssärenden ska bedrivas [...] med huvudsakligt fokus på elevens nuvarande skolsituation". Denna tillsynsmetodik har beslutats inom myndigheten.

Effekten av denna avgränsning motverkar dock SI:s uppdrag, då den skapar fel incitament för skolor och huvudmän. Skolor och huvudmän löper ingen ökad risk för förelägganden genom att förhålla eller fördröja insättandet av åtgärder för en NPF-elev, eftersom deras tidigare agerande inte prövas.

Skolinspektionens instruktion - Uppgifter

1 § Statens skolinspektion ska genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö.

Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna.

Förbättringsförslag - Titta på skolans historiska beteende, inte bara "barnets nuvarande situation"

Vid tillsyn ska SI inte bara utreda 'elevens nuvarande situation', utan också väga in hur skolresan sett ut historiskt. Om skolan eller huvudmannen gjort felaktigheter tidigare ska det ses som en försvårande omständighet vid val av tillsynsåtgärder. Helst bör det resultera i väsentligt ökad risk för vite. Detta torde skapa starkare incitament för huvudmannen att agera proaktivt snarare än att förhålla åtgärder.

D. Felaktig tillämpning av orosanmälningar

Beskrivning av brist

Föräldrar till npf-elever som anmäler ärenden till skolans tillsynsmyndigheter blir ofta orosanmälda till socialtjänsten trots att missförhållandena hänför sig enbart till skolans lärmiljö. Dessa orosanmälningar är inte alltid i barnets bästa intresse och underminerar vårdnadshavarens förtroende för tillsynsmyndigheten. En sådan orosanmälan har ofta ingen effekt då socialtjänsten inte har behörighet att utreda inom skolans verksamhet.

Förbättringsförslag – Uppdatera intern rutin att följa socialstyrelsens allmänna råd

Skolinspektionens ”Rutiner för anmälan om missförhållanden som rör barn till socialtjänsten” behöver uppdateras. Vid en jämförelse med socialstyrelsens allmänna råd framkommer att en viktig bisats saknas i SIs interna rutin.

Utdrag ur Socialstyrelsens skrift ”Barn som far illa eller riskerar att fara illa – En vägledning”:

*[...] samt barn med stora problem i skolsituationen **föranledda av en social problematik** kan också anses ingå i socialtjänstens målgrupp*

Utdrag ur Skolinspektionens rutin:

Det är inte endast missförhållanden i hemmet som kan aktualisera en anmälan till socialtjänsten. Också allvarliga uppgifter om att barn far illa i skolan kan medföra en anmälan.

Den understrukna bisatsen hänvisar till situationer där skolan observerar barn och ungdomar som ”kommit på glid” och bör givetvis skolor eller SI orosanmäla situationen. Vi föreslår att SI följer socialstyrelsens skrivning istället, och därför inför ovanstående precisering i sin egen rutin för orosanmälningar.

*Socialstyrelsens skrift: ”Barn som far illa eller riskerar att fara illa – En vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningskyldighet och ansvar”,
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2014-10-4.pdf>*

E. Smala förelägganden kommer inte andra elever till gagn

Beskrivning av brist

Tillsynsmyndigheterna gör ofta en snäv analys av inkomna individärenden. Motivet är att de strävar efter att åtgärda den enskilda elevens konkreta situation på ett snabbt och effektivt sätt. Tyvärr kommer de beslutade förelägganden inte andra elever till gagn.

Förbättringsförslag - Undersök elevens omgivning och förelägg förbättringar för alla berörda elever

Förslaget innebär att SI utökar sin individtillsyn så att den fokuserar på, och åtgärdar, grundläggande orsaker till att den i en anmälan berörda eleven inte fått sina rättigheter tillgodosedda. Skolan ska därmed tvingas rätta till de underliggande svagheter i rutiner, brister i kompetens och/eller resurser som var grundorsaken till felen. SI skulle då i sin utredning och sin uppföljning sträva efter att identifiera eventuella ytterligare elever på skolan som påverkats av de grundläggande bristerna. Åtgärderna skulle då styras så att också övriga elever får ta del av förbättringens effekter.

Den föreslagna modellen skulle kunna leda till verkliga förbättringar i skolans förmågor. De ökade resursbehoven inom SI skulle uppvägas av att fler elever får ta del av tillsynens positiva effekter. Dessutom ökar förslaget konsekvenserna och kostnaderna för den huvudmannen som inte "haft ordning" på sina rutiner.

F. Svag huvudmannatillsyn missar väsentliga förutsättningar

Beskrivning av brist

Huvudmannen är ansvarig för att skolverksamheten inom kommunen följer skollagen, och att ge förutsättningar och tillskjuta resurser för att så ska ske. Skolinspektionen har i sitt uppdrag att granska huvudmannen, men fokuserar på snävare juridiska frågor. Skolinspektionen genomför ingen kvantitativ granskning av huvudmännens skolbudgetar, trots att resursfrågan en av de viktigaste förutsättningarna som kommunen har att ge skolverksamheten.

Det förekommer att kommunala huvudmän ger skolverksamheterna otillräckliga resurser för att rektorerna ska kunna följa skollagen (och annan lagstiftning). Ändå utövar Skolinspektionen väsentligen ingen tillsyn inom detta område? Någon regelbunden regel-efterlevnadsuppföljning av skollagen sker inte heller, och skolinspektionen kräver inte in någon sådan.

F. Svag huvudmannatillsyn missar väsentliga förutsättningar

Förbättringsförslag – Granska att huvudman ger budgetmässiga förutsättningar så skollagen kan följas

- Skolinspektionen bör inleda granskning av huvudmännens skolbudgetar inklusive verksamhetsrelaterade nyckeltal samt begära årlig rapportering på regelefterlevnad av skollagen från skolcheferna.
- Genom att empiriskt och kvantitativt analysera skolbudgetar (inklusive resursrelaterade nyckeltal) korrelerat med elevresultat så bör normala intervall för skolbudgetar kunna identifieras. Även riskindikatorer bör kunna identifieras.
- SI bör kräva in en årlig regelefterlevnadsrapport från skolcheferna baserad på en fast mall bestämd av inspektionen, då skolcheferna i den senaste skollagsändringen fick i uppdrag att tillse regel-efterlevnad.
- Innan budgeteringsprocessen startar bör skolchefen uppdatera regelefterlevnadsrapporten baserat på rektorernas synpunkter. I budgeteringsprocessen för skolverksamheten bör beslutsfattarna konsultera både budgetindikatorer och den uppdaterade regelefterlevnads-rapporten.
- Felaktiga uppgifter till SI bör leda till viten, och klart otillräcklig resurstilldelning till skolverksamheten ska också kunna leda till ingripanden från skoltillsynsmyndigheterna, såsom förelägganden och statlig rättelse.

G. Ej fastställda föreläggande-kriterier motverkar likvärdig tillsyn

Beskrivning av brist

Vid granskning av SIs interna metodstöd återfinns inga normerande kriterier för när olika tillsynsåtgärder skall tillgripas gentemot skolor och huvudmän . Detta lämnar öppet för olika tillämpning mellan avdelningar inom SI, och mellan olika utredare, och riskerar leda till en icke likvärdig tillämpning.

Föreläggande med möjligt vite tillämpas endast i 16% av anmälningarna i enkäten, trots de omfattande avvikelser mot skollagen som beskrivs av föräldrarna.

Förbättringsförslag – fastställ kriterier för likvärdiga tillsynsåtgärder

Vi föreslår att normerande kriterier för när olika tillsynsåtgärder skall tillämpas fastställs. Vi föreslår att brott mot särskilt stöd tas med i bedömningen, och att även skolans historik tas med som en faktor att bedöma.

Brister i tillsynen och förslag på åtgärder

Brist i tillsyn	Förbättringsförslag
A. SI uppfyller inte utredningsansvaret objektivt	Uppfyll utredningsansvaret objektivt utan preferens för huvudmannens version
B. Försvagad kontroll av genomförda beslut	Förstärk kontrollen med obligatorisk kontakt med vårdnadshavare
C. Tillsyn i individärenden sker utan tillräcklig kontext	Titta på skolans historiska beteende, inte bara "barnets nuvarande situation"
D. Felaktig tillämpning av orosanmälningar	Uppdatera intern rutin att följa socialstyrelsens allmänna råd
E. Smala förelägganden kommer inte andra elever till gagn	Undersök elevens omgivning och förelägg förbättringar för alla berörda elever
F. Svag huvudmannatillsyn missar väsentliga förutsättningar	Granska att huvudman ger budgetmässiga förutsättningar så skollagen kan följas
G. Ej fastställda föreläggande-kriterier motverkar likvärdig tillsyn	Fastställ likvärdiga kriterier för tillsynsåtgärder

Agenda 25 juni 2019

- Introduktion
- Jämförelse mellan regelbunden och individuell tillsyn
- Konsekvenser av bristande individuell tillsyn
- Förbättringsförslag

• Nästa steg

- Vi efterfrågar myndighetens synpunkter, som vi gärna för in i rapporten i lämplig form
- Vi fortsätter gärna dialogen med myndigheten om intresse finns

Vårt brev till SI – BEO – ÖKN

Vårt brev - Dialog om brukarenkät och förbättringar i handläggning

Vi är föräldrar inom föräldranätverket Barn i Behov. Då vi är flitiga brukare av era tillsynstjänster, är vi medvetna om vikten av en välfungerande tillsyn av skolväsendet. Våra barn har alla någon form av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, och vi har stora utmaningar med att få skolor och huvudmän att ge våra barn det stöd de både har rätt till enligt skollagen och så väl behöver.

Vi skriver till er för att vi brottas med att lyckas få de tillsynsbeslut vi uppfattar är rimliga, och även att våra insatser för att säkra våra barns rätt till utbildning ofta kräver oproportionerlig ansträngning. Samtidigt är vi övertygade att ni har samma drivkrafter som vi, att alla barn skall få sin utbildning och att skollagen och diskrimineringslagen skall följas.

Vår tanke med detta brev är att försöka initiera en dialog kring vilka förbättringar som vi som 'stor-brukare' ser skulle behövas, och försöka hitta förenklingar inom de givna juridiska ramar ni har som skulle kunna ha en positiv effekt. Vi är beredda att genomföra en strukturerad enkät inom våra nätverk för att ge er kvantitativt underlag som ni kan använda inom ert eget förbättringsarbete.

Vi beskriver i bilaga 1 vad vi som nätverk subjektivt upplever som fallgropar och problem, och några förslag – se detta som ett utkast på möjliga punkter att diskutera. Vi har skrivit till alla tre tillsyns-myndigheterna för att vi tror att en av nycklarna till lösningar ligger i ökat samarbete mellan er.

Vi inser att vi inte har insyn i de skäl och grunder som finns för era verksamhetsriktlinjer, men vi tror att genom dialog så går det att hitta förslag på förbättringar som är realistiska.

Vi vet att ni givetvis har er egen process för att sedan behandla och bedöma dessa förslag till förändringar, och som ligger utanför denna dialog. Se ovanstående som ett förslag för oss, vi är öppna för andra former för dialog.

Vi är nyfikna på er syn på detta förslag och era kommentarer. Vi föreslår ett möte för att diskutera vidare. Vilken tidpunkt skulle kunna fungera för er?

Vårt brev - Bilaga 1. Utmaningar och målsättningar

Introduktion

Bristerna rörande likvärdigheten i svenska skolväsendet är en väletablerad sanning, vilket bland annat ni själva som tillsynsmyndigheter konstaterat i ett flertal rapporter. Inom denna bristande likvärdighet gömmer sig grupper som har det extra svårt, med samhällsekonomiska och mänskliga konsekvenser. Vår grupp med barn med npf-diagnoser är en sådan grupp.

Ni som tillsynsmyndigheter har en stor och viktig roll att hjälpa till att se till att våra 'npf-barn' kommer igenom den svenska skolan med grundläggande kunskaper, en rimligt god självkänsla och utan att hamnat i psykisk ohälsa. Vi föräldragrupper kritiserar ibland begreppet 'inkludering' som det tillämpas i dagens skola, men det är tillämpningen som vi kritiserar. Det är viktigt att påpeka att vi absolut inte vill gå bakåt till en tid då våra barn stigmatiserades och fick institutionsskador (så klart). Vår uppfattning är att begreppet idag emellanåt 'kidnappas' av huvudmän och skolpolitiker för att spara pengar.

Vi behöver ta ett steg till – nästa steg – och få skolan att fokusera på att våra barn har rätt till:

- 1/ kunskaper för att klara sig i livet, OCH*
 - 2/ välmående istället för psykisk ohälsa OCH*
 - 3/ acceptans för vilka de är*
- SAMTIDIGT.*

Det är viktigt att notera att ovanstående inte är ett antingen-eller-val i våra ögon – utan alla tre är nödvändiga för att skapa välmående och kunniga individer som kan bidra till samhället.

Vårt brev - Bilaga 1. Målsättningar

Våra övergripande målsättningar med förslaget till dialog rör nedanstående områden. Vi konkretiserar gärna i ett senare möte med er kring vad vi upplever, och vi kan hjälpa till att ordna en enkät med föräldrar till barn med npf som vi kan utforma tillsammans inom dessa områden och ytterligare områden av intresse. Våra målsättningar är:

Korta tiden tills en utsatt elev får en fungerande skolsituation och minska belastningen på föräldrarna

Vår erfarenhet är att föräldrar för barn med npf har fått kämpa med att få en fungerande skolsituation för sina barn i ett flertal år, inklusive upprepade anmälningar till era myndigheter.

Undersök anmälningar djupare och avsluta inte ärenden av enbart formella skäl

Vi upplever återkommande att anmälningar till era myndigheter avbryts av att barnens verklighet fortsätter – och situationen ändras marginellt, vilket leder till att ni avslutar ärendet. Vi föräldrar tvingas då börja om i processen, med ytterligare förlorad under-visningstid för våra barn.

Se inte en motsättning mellan att hjälpa en elev i ett specifikt ärende och att utreda bredare för att förbättra en lärmiljö

Vi upplever ofta att ärenden utreds alltför smalt, och att även om vårt eget barns situation förbättras efter en anmälan, så känner vi ofta samtidigt till ett flertal liknande fall som inte förbättras samtidigt vid exakt samma skola/kommun.

Öka konsekvenserna för upprepade brott mot förelägganden och sänk ribban innan 'statlig rättelse' tillämpas

Idag kan statlig rättelse tillämpas om både huvudmannen bryter mot ett föreläggande och missförhållandet är allvarligt. Vi önskar att tillsynsmyndigheterna är snabbare på att se till att dessa kriterier uppfylls, exempelvis då indikationer på upprepade brott mot skollagen förekommer eller då många elever hos en huvudman drabbas.

Öka samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna SI-BEO-ÖKN-DO för att möjliggöra att ärenden som inte passar tydliga 'mallar' utreds effektivt ändå, samt för att minska föräldrarnas arbetsbörda med multipla myndighetskontakter.

Vårt brev - Bilaga 1. Målsättningar

Öka tillsynen i 'glappen' mellan skolväsendet, sociala myndigheter och hälso- och sjukvården

Våra barn har stort behov av att få effektivt stöd i dessa gränssytor, exempelvis samman-hängande åtgärder kring SIP-planer, LSS-stöd och åtgärdsprogram – ett område som ofta brister. Vi önskar att exempelvis SI och IVO gjorde gemensamma tillsynsinsatser för att höja kvaliteten i kommunernas och landstingens samarbeten så det blir barncentrerat och inte organisationssilos.

Vi förstår att ni försöker använda resurserna effektivt, och att flera av dessa verksamhetsregler tagits fram för att främja detta syfte. Vi anser dock att tillämpningen av dem kan behöva ses över.

Vi hoppas att ni får ansvaret för diskrimineringsfrågorna inom skolväsendet, i enlighet med SOU 2016:87. Generellt sett anser vi att ni skoltillsynsmyndigheter behöver resursförstärkningar för att kunna hjälpa till att rätta till likvärdighetsproblemen i svenska skolväsendet. Vi bilägger en opublicerad debattartikel.

Vi har också en idé rörande en '**elevens loggbok för åtgärder**' (istället för kortsiktiga 'åtgärds-program') kopplade till en elev med särskilda behov. Denna idé ryms antagligen inte inom existerande lagstiftning, men har fördelar. Ett sådant dokument skulle kunna sammanfatta historiken för en elev, inkludera regelbundna utvärderingar och justeringar av åtgärder, inkludera betyg, inkludera även andra typer av planer (åtgärder mot kränkningar/trakasserier, SIP-planer – med vårdnadshavarens godkännande så klart), ge tidiga indikationer om eventuell ökande problematisk frånvaro och ge tillsynsmyndigheterna bättre transparens, förenkla överlämningar med mera. Denna idé får ses som en separat diskussionspunkt, men kanske kan ge praktiska uppslag.

Ovanstående är kortfattade punkter utifrån våra egna erfarenheter, men vi tror att det relativt enkelt går att få fram kvantitativa underlag från enkäter i våra nätverk. Vi diskuterar gärna utformning och inriktning vidare med er i ett möte.